

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 7

Sub. Code :

1	0	9	4	4
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	3
---	---	---	---

**NEP U.G. Common-Inter Disciplinary Course 3rd Semester
(2125)**

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper : Representation of Geographical Data

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 68

Note :— (1) Attempt **FOUR** questions in all. Q. No. 1 is compulsory. Select **ONE** question from each of the three units. Special credit will be given to suitable use of maps and diagrams. Use of unmarked map stencils and colour pen/pencils are allowed.

(2) For CDOE, Reappear/Improvement candidate(s) who have not been assessed earlier for Internal Assessment, the marks secured by them in the theory paper will be increased proportionally to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

1. Attempt any **SEVEN** in about **25** words each:

(A) Nominal Data.

(B) Line Data.

- (C) Continuous Series.
- (D) Two limitations of Multiple Bar Graphs.
- (E) Tell three rules for drawing of graphs and diagrams.
- (F) Compound bar graph.
- (G) Ordinal Data.
- (H) Flow diagrams.
- (I) Pictogram.
- (J) Explain three important rules for drawing Line graphs.

7×2=14

UNIT—I

- 2. What do you mean by Geographical data? Classify and discuss the types of geographical data. 3+15=18
- 3. What is meant by scale of measurement? Explain Nominal data, its need and characteristics. 2+16=18

UNIT—II

- 4. Explain Graphs and Diagrams. Discuss types and significances of diagrams. 4+14=18
- 5. What are bar diagrams? Explain Simple and Multiple bar graphs, their uses and limitations. 2+16=18

UNIT—III

6. What are special Graphs and Diagrams? Discuss Histogram and Pie diagram, their uses and limitations briefly. 3+15=18
7. Write a detailed note on any **two** of the following:
- (a) Area Graphs.
- (b) Pie Chart/diagram.
- (c) Star Diagrams. 2×9=18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल चार प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। तीनों यूनिटों से प्रत्येक में से एक प्रश्न चुनें। मानचित्रों और आरेखों के उपयुक्त उपयोग को विशेष अंक दिए जाएँगे। बिना चिन्हित मानचित्र स्टेंसिल और रंगीन पेन/पेंसिल के उपयोग की अनुमति है।

(2) सीडीओई, पुनः परीक्षा/सुधार परीक्षार्थियों, जिनका पहले आंतरिक मूल्यांकन नहीं हुआ है, उनके आंतरिक मूल्यांकन के बदले, सैद्धांतिक प्रश्नपत्र में उनके द्वारा प्राप्त अंकों को प्रश्नपत्र के अधिकतम अंकों के अनुपात में बढ़ा दिया जाएगा।

1. लगभग 25 शब्दों में किन्हीं सात प्रश्नों के उत्तर दीजिए:

(A) नाममात्र आँकड़े।

(B) रेखा आँकड़े।

(C) सतत श्रेणी।

(D) बहु बार आलेखों की दो सीमाएँ।

(E) आलेख और आरेख बनाने के तीन नियम बताइए।

(F) संयुक्त बार आलेख।

(G) क्रमसूचक आँकड़े।

(H) प्रवाह आरेख।

(I) चित्रालेख।

(J) रेखा आलेख बनाने के तीन महत्वपूर्ण नियम बताइए।

7×2=14

यूनिट-I

2. भौगोलिक आँकड़ों से आप क्या समझते हैं? भौगोलिक आँकड़ों के प्रकारों का वर्गीकरण और विवेचन कीजिए। 3+15=18

3. मापन के पैमाने से क्या अभिप्राय है? नाममात्र आँकड़ों, उनकी आवश्यकता और विशेषताओं की व्याख्या कीजिए। 2+16=18

यूनिट-II

4. आलेख और आरेखों की व्याख्या कीजिए। आरेखों के प्रकार और महत्व पर चर्चा कीजिए। 4+14=18

5. बार आरेख क्या हैं? सरल और बहु बार आरेख, उनके उपयोग और सीमाओं की व्याख्या कीजिए। 2+16=18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਆਲੇਖ ਅਤੇ ਆਰੇਖ ਕੀ ਹਨ? ਹਿਸਟੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਪਾਈ ਆਰੇਖ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਅਤੇ ਸੀਮਾओं पर संक्षेप में चर्चा कीजिए।

3+15=18

7. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर विस्तृत टिप्पणी लिखिए:

(a) क्षेत्रफल आलेख।

(b) पाई चार्ट/आरेख।

(c) तारा आरेख।

2×9=18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ। ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਿਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਸਟੈਂਸਿਲ ਅਤੇ ਰੰਗੀਨ ਪੈਨ/ਪੈਨਸਿਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਸੀਡੀਓਈ, ਰੀਪੀਅਰ/ਸੁਧਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਕਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

1. ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :

(A) ਨਾਮਾਤਰ ਡੇਟਾ।

(B) ਰੇਖਾ ਡੇਟਾ।

- (C) ਨਿਰੰਤਰ ਲੜੀ।
- (D) ਮਲਟੀਪਲ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੀਮਾਵਾਂ।
- (E) ਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਨਿਯਮ ਦੱਸੋ।
- (F) ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ਼।
- (G) ਆਰਡੀਨਲ ਡੇਟਾ।
- (H) ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਿੱਤਰ।
- (I) ਚਿੱਤਰ ਲੇਖ।
- (J) ਰੇਖਾ ਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 7×2=14

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਭੂਗੋਲਿਕ ਡੇਟਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਭੂਗੋਲਿਕ ਡੇਟਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3+15=18
3. ਮਾਪ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਨਾਮਾਤਰ ਡੇਟਾ, ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+16=18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+14=18
5. ਬਾਰ ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਹਨ ? ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਮਲਟੀਪਲ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ਼, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+16=18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ੍ਰਾਫ ਅਤੇ ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਹਨ ? ਹਿਸਟੋਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਪਾਈ ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

3+15=18

7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(a) ਖੇਤਰ ਗ੍ਰਾਫ।

(b) ਪਾਈ ਚਾਰਟ/ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ।

(c) ਸਟਾਰ ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ।

2×9=18